

La barashada af Ingiriis Carruurtaada iyo Dhalinta: Ku tababro Qoraal habeynta Geemka Cusub

Kowdii sameynayo oo kadib ciyaarayo geem sida “Qoraal habeynta” waxay noqon kartaa qaab madadaalo ah ee lagu tababarto xeelada isgaarsiintaan wax ku oolka ah oo looga adkaanayo dhibaatooyinka luuqada afka.

Waxay ka timid [Kate Will](#), Xiriiriyaha Fidelity, Xarunta Cilmi baarista Aqrinta Iowa
La soo dhigay: Febraayo 22, 2022

Qoraalka tafaitiraha: Wada barashada waxay sare u qaadi kartaa xirfadaha luuqada Ingiriiska carruurta iyo dhalinyarada sidoo kale sida midaada. Boostigaan wuxuu ka qeyb yahay [taxane socdo](#) oo loo naqshadeeyay inay caawiso daryeelayaasha ardayda Ingiriiska ah inay helaan fursadaha barashada Ingiriiska ee qoyska oo nolol maalmoodkooda.

Ardayda af Ingiriiska iyo ku hadlayaasha dhaladka ah ayaa inta badan la dhibaatooda inay helaan erayada ku haboon ee lagu sheego fariinta lagu hadlay. Xaaladahaan, waxaa jiro boos banaan oo u dhaxeeyo fariinta loogu talloagalay cilmiga luuqada afhayeenka ama waxqabadka. Marxadahaan, *xeelad isgaarsiin* ayaa ah isku dayga afhayeenka ee lagu xirayo booskaan banaan iyada oo la adeegsanayo illahooda luuqada la heli karo (Maleki, 2007). Qaar ka mid ah xeeladaha isgaarsiinta caadiga ah waxaa ku jiro [qoraal habeynta](#), [fasiraada](#), koodh badelida, [isku duubnida](#), ama weydiinta caawin. InKASToo qof walba adeegsado xeeladaha isgaarsiinta, waxay si gaar ah u yihiin ardayda Ingiriiska (Dörnyei, 1995; Maleki, 2007). Burburka isgaarsiinta ayaa si lama filaan ah ugu soo ifbaxa sida

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Student Reading Success Through Research and Collaboration

qeyb la fahmi karo ee nidaamka waxbarashada luuqada (tusaale ahaan, iyada oo la adeegsanayo eray aan sax aheyn, oo aan laheyn hadalka muhiimka u ah xiriirinta fariin la go'aansaday). Daqiiqadahaan, waa muhiim in ardayda Ingiriiska lagu qalabeeyo xeeladaha isgaarsiinta ee muhiimka u ah in la helo qaab lagu sheego fariintooda loogu talloagalay.

Qoraal habeynta waa xeelada isgaarsiin hal caawin oo ardayda af Ingiriiska ay u adeegsan karaan inay ugu magdhabaan meelaha banaan ee cilmigooda luuqada ama waxqabadka. Xaaladaan oo kale, *qoraal habeynta* waxaty dhacdaa markii ku hadlaha qeexo ama ku badelo eray aan la garaneyn eray kale ee uu garanayo ku hadlaha. Hal nooc oo qoraal habeynta ah waa [qiyaasida](#)—markii ku hadlaha adeegsado badelka eray ee leh isku qiyaasta micnaha sida erayga la go'aansaday. Badelida erayga “mug” iyo “glass” wuxuu ahaanayaa tusaalaha qiyaasida. Xittaa inkastoo erayga la qiyaasay uusan laheyn micnaha saxda ah sida erayga loogu talliagalay, dhageystaha waxaa usuurtogeli karto inuu garto fariinta guud iyada oo la adeegsanayo macnaha guud.

Erayo aan muhiim aheyn waa tusaale kale ee qoraal habeynta oo ku hadlaha adeegsado jumladaha oo dhan si u qeexo sifooyinka erayga la go'aansaday. Tusaale ahaan, haddii ku hadklaha uusan xasuusan karin erayga “mug,” waxay dhihi karaan, “it’s like a glass, but it’s used for drinking hot coffee and tea.” Haddii qeexitaanka ay tahay warbixin ku fillan oo saxan, dhageystaha waxaa usuurtogeli karto inuu siiyo erayga aan la garaneyn ku hadlaha.

Ku dhaqmida xeeladahaan xaalada saamiga hoose, sida geemka, waxay ku caawin kartaa ardayda af Ingiriiska inay dareemaan diyaarsanaan badan iyo kalsooni markii burburka waqti yar ku dhacay oo isgaarsiinta ay ku dhacday isdhaxgalka aduunka caalamiga ah (Dörnyei, 1995). Aan fiirino geemka cusub ee loo yaqaan “Paraphrase” oo daryeelayaasha iyo macalimiinta u adeegsan karaan carruurta si ay uga caawiso inay ku tababartaan qoraal habeynta.

Sida loo Sameeyo “Paraphrase”

Geemka wuxuu adeegsadaa kaarar leh magacyada Ingiriiska. Kaar walboo magac ah wuxuu leeyahay magaca qofka, goobta, ama sheyga (tusaale ahaan, “dentist,” “snow,” “spoon”). Gudaha [boostooyinka balooga hore](#), waxaan qeexay sida loo sameeyo deega kaararka la garanayo oo geemka loo yaqaano “Word Match.” Si ka duwan kaararka magaca ee lagu adeegsaday Word Match, Paraphrase kaararka magaca waa inaan lagu darin qeexida magaca. Si kastaba, haddii aad hore u sameysay kaararka Word Match, waxaad dooran kartaa inaad adeegsatid isla magacyada si aad u abuurto dheegag cusub oo kaarar ah oo leh qeexitaanada laga saaray.

iowareadingresearch.org

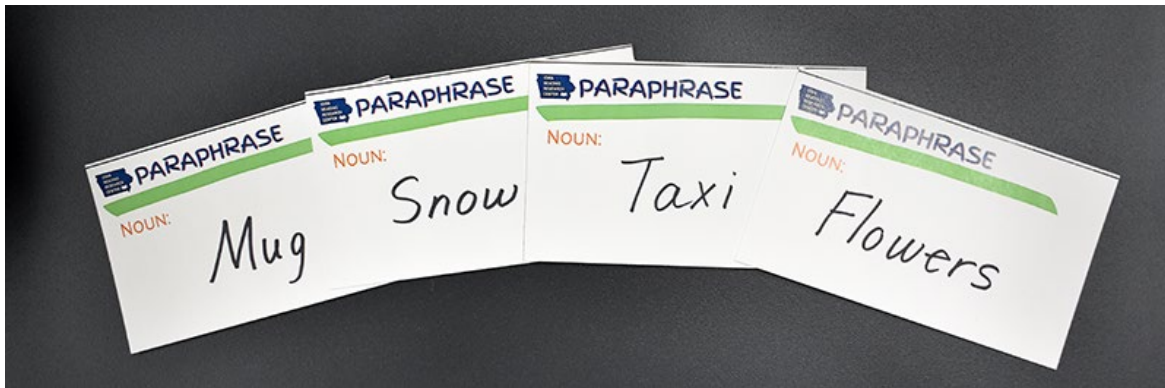
@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Si loo sameeyo geemka, waxaad ku bilaabi kartaa adiga oo daabacayo jadwalka kaarkeena warqada keydka kaarka duleelsan ama warqada dooqaaga ah. Badelkeedii, raso kaararka tasmada ah ama gabalo yaryar oo warqad ah ayaa shaqeynayo sidoo kale. Carruurtaada miyay uga fakaraan inta badan magacyada Ingiriiska, ku qorista hal magac kaarka magac walba. Tusaalooyinka kaararka magaca ee Sawirka 1.

Lambarka 1. Tusaalaha Kaararka

Si loo soo saaro afkaaraha, waad weydiin kartaa su'aalahaan ee:

- Waa halkee meelaheena aad jeceshahay ee aad aadid?
- Waa halkee meelaha qaar aad jeclaan laheyd inaad aadid mustaqbalka?
- Waa cidee dadka qaar ee aad aragtid inta lagu jiro maalinta?
- Waa cidee dadka ee qaarkood aad jeclaan laheyd inaad la kulantid?
- Waa cidee sifooyinkaaga aad jeceshahay ee buugaagta ama filimaanta?
- Waa maxay cuntooyinkaaga aad jeceshahay, ciyaaraha, buugaagta, filimaanta, ama bandhigyada Telefishanka?

Sida loo Ciyaaro “Paraphrase”

Paraphrase waxaa loo ciyaari karaa labo wado oo kala duwan: hal qaab waxay u baahantahay in ciyaartoyda ay u qoraal habeeyaan magacyada si wax ku ool ah iyada oo la adeegsanayo farsamooyinka erayo aan muhiim aheyn, iyo dadka kale waxay adeegsadaan farsamooyinka qiyaaseed si markaas ciyaartoyda kale u qiyaasaan erayada loogu tallogalay.

Nooca erayo aan muhiim aheyn (Sadex ama Ciyaartoy ka Badan)

Nooca erayo aan muhiim aheyn, ciyaartoyda waxay isku dayday inay qeexaan magaca iyaga oo adeegsanayo jumlooyinka si markaas ciyaartiyda kale ay u qiyaasaan. Si aad u ciyaartid geemka, kaararka magaca waa in lagu meeleeeyaa wajiga hoos ah ee u dhaxeeyo ciyaartoyda. Ciyaartoyga koowaad wuxuu ka soo bixiyaa kaarka dusha turubka wuxuu u aqriyaa si aamusnaan ah, iyada oo la daryeelayo inuusan tusiinin kaarka dadka kale. Ciyaartoyga wuxuu bilaabay inuu qeexo magaca ku qoran kaarka iyada oo aan la isticmaalin magaca nafsadiisa ee ku jiro qeexitaanka. Tusaale ahaan, haddii erayga “barafka,” ciyaartoyga waa inuu dhahaa, “wuxuu ka soo dacay cirka ee qaboobaha.” Ciyaartoyda kale waxay bilaabi karaan inay u wadaagida qiyaasahooda si dhawaq dheer. Ciyaartoyga koowaad ee qiyaasayo magaca wuxuu helaa dhibic, oo ay la jiraan ciyaartoyga oo sida guusha ah u qeexay magaca. Ciyaartoyda way sii wadeen inay tookadooda sugaan oo qeexayo iyo qiyaasayo magacyada illaa kaararka oo dhan laga saaro. Ciyaartoyga haysto dhibcaha ugu badan ayaa ku guuleysto geemka!

Waad badeli kartaa sharciyada sida loogu baahanyahay si markaas loo qaabilo heerka xirfadaha ciyaartoy walba. Tusaale ahaan, waxaad u ogolaan kartaa bilaabayaasha inay soo saaraan sadex kaarar waqtigiiba oo xushaan kaarka ay rabaan inay qeexaan. Tan waxay ka hor istaageysaa ciyaartoyda inay la dhibaatoodaan oo ku niyad jabaan erayo ahaan oo inaysan garaneyn ah. Wixii ciyaartoyda hore, waxaad adeegsan kartaa waqtiyeeye lagu xadeeyo waqtiga ah inay ku qeexaan erayga kaarka. Tan waxay ku dhiirogelineysaa ciyaartoyda inay u qeexaan eray walba sida ku fillan ee suurtoogalka ah.

Nooca Wareega (Afar ama Ciyaartoy ka Badan)

Nooca qiyaasida geemka, ciyaartoyda waxay bixiyaan tilmaamo hal eray ah ee ka caawiyo inay qiyaasaan isku kooxdooda magaca kaarka ku yaalo. Si aad u ciyaartid geemka, ugu kala qeybi ciyaartoyda si simman labo kooxood. Kaararka magaca waa in loo meeleeeyaa wajiga hoos ee u dhaxeeyo labada kooxood. Koox walba wuxuu xulanayaa hal ciyaartoy inuu ahaado hogaanka wareega koowaad. Go'aanso kooxdee bilaabeyso marka koowaad oo u ciyaar sida Kooxda 1. Hogaanka Kooxda 1 ayaa kala baxaayo kaarka dusha turubka oo wuxuu u aqriyaa si aamusnaan ah, iyada oo la daryeelayo inuusan tusiinin kaarka dadka kale. Kooxda 1 hogaanka wuxuu siinayaa tilmaanta hal eray dadka kale ee kooxda. Tilmaanta waa inay ahaataa eray la xiriiro magaca kaarka. Tusaale ahaan, haddii magaac kaarka ku yaalo uu ahaa “taxi,” tilmaamaha qaar ee kale waxay noqon kartaa “cab” ama “car” sababtoo ah erayadaan waxay leeyihiin micnaha isla qiyaasta sida “taxi.” Sida ku saleysan tilmaanta, xubnaha kale ee kooxda ayaa isku dayday inuu qiyaaso magaca kaarka ku yaalo. Kooxda 1 ayaa kaliya loo ogolyahay hal qiyaas. Haddii qiyaastooda ay sax tahay, kooxdooda waxay ku guuleysaneysaa dhibic. Haddii qiyaastooda ay qalad tahay, Kooxda 2 waxay haysataa

fursada lagu xadayo dhibicda. Hogaanka Kooxda 1 ayaa u soo gudbineyso magaca kaarka hogaanka Kooxda 2. Hogaanka Kooxda 2 ayaa siinayo tilmaanta hal eray kale ciyaartoyda kale ee kooxdooda ku jiro. Ciyaartoyda kale ee Kooxda 2 waxay isku dayeysaa inay qiyaasto magaca. Haddii ay saxanyihiin, kooxdooda waxay ku guuleysaneysaa dhibic. Haddii ay qalad tahay, Kooxda 1 waxay qaadaneysaa tooka kale. Tookooyinka kale ee u dhaxeeyso kooxyada illaa mid ka mid ah maareeyaha kooxyada si u qiyaaso magaca iyo helida dhibicda. Hogaan cusub waxaa laga xushay koox walba, iyo wareega labaad wuxuu ku bilowday Kooxda 2.

Badelada Lagu qaabilayo Dhammaan Ciyaartoyda “Paraphrase”

Adeegso Luuqada Koowaad

Ciyaarista ka hor Paraphrase ee ciyaartoyda luuqada labaad, waxay noqon kartaa waxtar in lagu bilaabo luuqadooda koowaad ama labaad. Ciyaarista dhoor wareeg ee luuqada koowaad waxay ku caawineysaa ciyaartoyda inay fahmaan sharciyada oo noqdaa mid ku qanasacsan geemka. Ciyaartoyda waxay u badantahay inay si jiir la'aan ah u isticmaalaan xeeladaha isgaarsiinta iyagoo miyir la'aan ah ku hadlayo luuqadooda koowaad. Sababtoo ah kuwa badan oo xeeladahaan waxay u wareejin karaan luuqada labaad, waa muhiim in la ogeysiyo Ardayda af Ingiriiska xeeladaha horaan ugu jiray adeegooda.

Adiga oo ciyaarayo nooca erayada aan muhiim aheyn ee Paraphrase luuqadooda koowaad, weydii ciyaartoyda inay ka taxadaraan noocyada erayada iyo qaabdhismeedyada jumlada ee ciyaartoyda kale adeegsato markii la bixinayo tilmaanta. Tusaale ahaan:

- “Waxay la mid tahay in...,”
- “Waxaa loo adeegsaday...,”
- “Waa nooc ah...”

Waxaad u adeegsan kartaa warbixintaan inaad ku soo saartid liiska erayada wax ku oolka ah iyo jumlooyinka quseeyo qioraal habeynta luuqadooda koowaad. Si wadajir ah, isku day inaad heshid erayo u dhigma iyo jumlooyin luuqada labaad ah. Ugu dambeyntii, waxaad isku dayi kartaa inaad kala qeybisid erayadaan iyo jumlooyinka ku saleysan adeegsigooda, (tusaale, barbardhiga, bandhigyada, sharaxayo, qeexida, bixinta tusaalooyinka, iwm.). Ciyaartoyda waxay u adeegsan kartaa liisnaan taageerada markii ay bilaabaan inay ku ciyaaraan luuqadooda labaad.

Bixi Qaababka Jumlada

Erayo aan muhiim aheyn wuxuu si ku celcelis ah u isticmaalaa erayada aasaasiga iyo qaabdhismeedka jumlada qaarkood. Markii la ciyaarayo nooca erayada aan muhiim

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

aheyn ee Paraphrase, waxay ku caawin kartaa inuu siiyo ciyaartoyda qaababka jumlada oo taageero ah. Markii habdhaqan badan, ciyaartoyda uma baahaneyso qaababka jumlada sida jawaabahooda noqdaan kuwa aad toos u ah. Adeegso qaababka jumlada hoose sida tilmaanta, inkastoo aad rabi kartid inaad ku dartid wax badan liiskan sida ku saleysan erayada waxtarka ah iyo jumlooyinka aad soo saartay xili hore.

Lambarka 2. Tusaalada Qaababka Jumlada

Xeelada	Qaabka Jumlada	Tusaalaha Jumlada
Si aad u barbarhigtid	Waxay la mid tahay _____. Waa sida _____.	magaca: gacmo gashi Waxay la mid tahay caaro . Waa sida caaro .
Si loo barbardhigo	Waa dhinaca kale ee _____. Ma ahan _____.	magaca: subixii Waa ka soo horjeedka habeenka . Ma ahan habeen .
Si loo qeexo	Waxaa loo adeegsadaa _____. Wuxuu leeyahay _____.	magaca: koob Waxaa loo adeegsadaa kafee cabida . Wuxuu leeyahay qabsasho .
Si loo qeexo	Waxaa sidoo kale loo yaqaan _____. Waa sida nooca _____. Waa nooc ee _____.	magaca: taksiga Waxaa sidoo kale loo yaqaan kaab . Waa sida nooca gaari . Waa nooca ee gaariga ah .
Si loo bixiyo tusaalooyinka	Tusaalooyinka qaar waa _____.	magaca: ubaxyada Tusaalooyinka qaar waa ubaxyada, ubaxa gaduud qafiif, iyo uabaxa cad .

Qiimey oo Muuji Xeeladaha

Geemka wuxuu siisay fursad ardayda af Ingiriiska aan kaliya ku tababaran iyada oo la adeegsanayo xeeladaha isgaarsiinta nafsadooda, laakin sidoo kale in laga maqlo in dadka kale iyaga adeegsadaan. Ciyaartoy walba waxay u badantahay inay qaadaan qaab waxyar ka duwan markii la isticmaalayo erayo aan muhiim aheyn. Ciyaartoyda qaar waxay doorbidi karaan inay la yimaadaan qeexida sida qaamuuska, meeshaas oo ciyaartoyda kale ay ka doorbidi karaan inay bixiyaan tusaalooyin. Sida ciyaartoy maqalka xeeladaha ee dadka kale isticmaalaan, way qiimeyn karaan waxtarka xeeladahaas. Tusaale ahaan, ciyaartoyda waxay ogaan karaan inay u suurto galeyso inay qiyaasaan erayada aan la garaneyn si dhaqso ah markii la siiyo tusaalaha badelkii qeexida. Waxay

Student Reading Success Through Research and Collaboration

sidoo kale noqon kartaa caawin in la soo jeediyo dareenka ciyaartoyda ee waxa ka dhigo xeeladaha guul. U dhaxeeyo tookooyinka, waxaad weydiin kartaa ciyaartoyda:

- Miyay ereygaas fududaa ama ku adkeyd in la qiyaaso?
- Waxa fududeeyay in la qiyaaso?
- Waxa adkeeyay in la qiyaaso?

Muujiinta adeegsiga xeeladooda gaarka ah ayaa ku caawin karto ciyaartoyda xeeladaha si aad waxtar u ah.

Xeeladaha Isgaarsiinta

Hormarinta adeegsiga xeeladaha isgaarsiinta iyada oo loo marayo habdhaqanka ayaa ku caawin karo ardayda Ingiriiska inay joogteeyaan wadasheekeysiga iyaga oo xanaaqin ama ka niyad jabin (Maleki, 2007). Waxaa dheer, tababarka xeeladaha isgaarsiinta waxay muujisay inay hormarisay heerka hadalka iyo ku wanaangsanaanta afka ee ardayda luuqada (Dörnyei, 1995). Tan waxaa sabab u noqon karo xeeladaha isgaarsiinta ee siiyo qaabab afhayeenada inay ka soo kabsadaan ee burburka isgaarsiinta oo haddii kale sababeyso shaki la'aan, hakad, ama quusasho. Markii ardayda Ingiriiska ay ku qalabeysanyihiin xeeladaha isgaarsiinta, waxay heli karaan inay xalin karaan burburka isgaarsiinta ee iqtiyaarkooda iyada oo aan loo baahneyn caawinta dadka kale. Madax banaanida korodhay waxay xoojin kartaa dhiirrogelinta ardayda Ingiriiska iyo kalsoonida markii ay adeegsanayaan luuqadooda labaad (Maleki, 2010).

Raadinta erayga ku haboon ee barta waxay noqon kartaa murugo qof walba, gaar ahaan ardayda Ingiriiska. Bixinta xirfadaha qoraal habeynta iyada oo lagu dhaqmayo xirfadaha iyaga oo loogu dhaqmayo iyada oo la ciyaarayo geemamka waxay yareyn kartaa qaar ka mid ah murugadaas. Sameynta geemka iyo ciyaarida barashada erayga si wadajir ah uka jiro carruurtaada waxay ka dhigtaa waaya aragnimada mid aad loo xasuusan karo oo micno u leh qof walba.

Qoraalada Dheeraadka ah ee Qoysaska

Paraphrase

Waad garaaci kartaa ama aad ku qori kartaa kuwaan kaararka la daabici karo (sida waafaqsan xaanshiyada kaarka daboolan qaarkood) si loo sameeyo kaararka magaca ee Paraphrase. Tilmaamaha lagu sameynayo iyo lagu ciyaarayo geemka ayaa lagu daray.

Tixraacyada

Dörnyei, Z. (1995). Ku saabsan waxbarida xeeladaha isgaarsiinta. *TESOL Sadexdii bilood*, 29, 55–85. <https://doi.org/10.2307/3587805>

Maleki, A. (2010). Farsamooyinka lagu Baro Xeeladaha Isgaarsiinta. *Journalka ee Luuqada Barida iyo Cilmi baarista.*, 1, 640–646. <https://doi.org/10.4304/jltr.1.5.640-646>

Maleki, A. (2007). Waxbarida xeeladaha isgaarsiinta: Waaya aragnimada Iran. *Nidaamka*, 35, 583–594. <https://doi.org/10.1016/j.system.2007.04.001>

Erayada ugu Muhiimsan

Qoraal habeynta – Xaalada luuqada hadalka, ku hadlaha wuxuu qeexaa ama badelaa eray aan la garaneyn iyada oo la adeegsanayo erayo kale ee la garanayo.

Fasiraada – Ee xaalada luuqada afka, ku hadlaha wuxuu amaahdaa eray ama jumlo luuqada ka duwan ee qeexayo, qeex, ama badel eray aan la garaneyn.

Badelida koodhka – Ku hadlaha kale ee u dhaxeeyo luuqadaha ku jiro ama u dhaxeeyo jumlooyinka.

Isku duubnida – Ku hadlaha wuxuu adeegsadaa xeelado aan hadal aheyn sida tilmaamaha lagu matalayo eray aan la garaneyn.

Qiyaasida – Marxaalada luuqada hadalka, nooca qoraal habeynta ee ku hadlaha badelo eray aan la garaneyn ee eray kale ee leh isla micnaha qiyaasta ah.

Eray aan muhiim aheyn – Marxaalada luuqada hadalka, nooca qoraal habeynta ee ku hadlaha adeegsado jumlooyin oo dhan si u qeexo sifooyinka erayga aan la garaneyn.

